Vijfde Jaargang, Nummer 18 Verschijnt vierwekeliks 11 November 1933

LABORISTA ESPERANTISTO
ARBEIDER ESPERANTIST

ORGAAN VAN DE FEDERATIE VAN ARBEIDERS-ESPERANTISTEN IN HET GEBIED VAN DE NEDERLANDSE TAAL

Redaksie: Middenweg 226, Amsterdam-O. Adm. Valentijnkade 2, Amsterdam-O. Postgiro No. 144698, Gem. Giro A'dam F 930
Sekretariaat van de Fed. van Arbeiders-Esperantisten: Postbus W 6, Amsterdam-W. In België: Tweemontstr. 124, Deurne-Antwerpen

Abonnementsprijs f 0,75 per jaar. Voor leden gratis. Prijs losse nummers f 0,05 per eksemplaar. Oplaag 3500 eksemplaren.

UNIVERSALISME EN ESPERANTO ★

— Hoe kan, in het geheel der maatschappelike en geestelike bewegingen met een universele strekking, een brug worden geslagen tussen de oude en de nieuwe wereld? —

Aldus luidt een der vragen van een, indertijd door de redaksie van het te Buenos Aires verschijnende blad „Nervio", gehouden enquête. Deze vragen werden gericht tot vele mannen en vrouwen van naam.
Tot degenen, die deze enquête beantwoordden, behoren o.a. Dr. Frederik v. Eeden, Ds. J. B. Th. Hugenholz, uit ons land, Prof. Dr. Carl Fries, Hermann Keyserling, uit Duitschland, Stefan Zweig, Dr. Max Nettlau, R. N. Coudenhove Kalergi, uit Oostenrijk, John Galsworthy, Lord Arthur Ponsonby, uit Engeland, Prof. Ch. Richet, Henri Barbusse uit Frankrijk, e.a.
Dat men zich ook wendde tot kdo E. Lanti, de leider, toenmaals, van SAT, mag ons apart verheugen in zo verre men daarmee de esperantobeweging erkent.
Gezien de voor ons esperantisten leerrijke strekking, menen we zijn antwoord op boven aangehaalde vraag, onze lezers niet te mogen onthouden en geven het dus hier weer.

Is het niet van betekenis en geeft het niet te denken, als we overwegen dat, ondanks onophoudelike uitvindingen en de toepassing van middelen die onze planeet kleiner doen worden en de volkeren nader tot elkaar brengt, niettemin geen enkel teken er op wijst, dat de volkeren moreel en geestelik tot toenadering te brengen zijn en bereid afstand te doen van hun nationale uitzonderlikheden? We zien integendeel het opkomen van nieuwe naties beschermd door de kanonnen en daarnaast het opwerpen van nieuwe geestelike hinderpalen. Ik geloof me niet te vergissen, wanneer ik zeg, dat niet in 't minst in Zuid-Amerika de verschillende Staten er in slagen, uit de zonen van andere naties als italianen, fransen, ieren, turken enz., door ze in die richting op te voeden, goeie patriotten te maken, hetzij argentijnse, braziliaanse, dan wel chileense, peruaanse etc.
Laat ons, om ons het probleem helder voor ogen te stellen, nu eens zien naar Europa. Wat zien we daar? Hier belachelik kleine staten, wier bewoners steeds klaar staan voor haar soevereiniteit te sterven of anderen om het leven te brengen en alles te offeren om haar nationaliteit te verdedigen. Zij weten, dat in een toekomstige oorlog, door gassen en vergiften en velerlei andere moordtuigen, kinderen en vrouwen en onschuldige mensen bij millioenen zullen ten onder gaan, maar desniettegenstaande is het voor een gewone fransman, engelsman, duitser of italiaan onmogelik zich met het idee te verenigen, dat zijn nationaliteit zou kunnen verdwijnen. Dergelike nationalisten zouden er de voorkeur aan geven eenvoudig ten onder te gaan of een afschuwelike dood te sterven, dan zich een staat te denken waarin Engeland, Frankrijk, Duitsland, Italië, Polen en de overige naties slechts een geografiese betekenis zouden hebben, haar onafhankelikheid niet meer zouden genieten, geen aparte kultuur meer zouden vertegenwoordigen met een aparte taal, zoals een katoliek liever zou doodgaan, dan op te houden katoliek te zijn.
De religie van het nationalisme is reeds zo diep geworteld in de geest, dat zelfs revolutionaire partijen haar dienen en haar leraren. We zien b.v. dat de franse kommunistiese partij en de haar verwante C.G.T.U. (Confédération Générale du Travail Unitaire) opkomt voor de onafhankelikheid van Korsika! — het kleine eiland in de Middellandse Zee. En het is voldoende bekend, dat de politiek van Stalin ten doel heeft, nationale talen en kultuur in Rusland te scheppen of weer op te doen leven.
Zo zijn de feiten, waarvoor het probleem ons stelt. Als men deze dingen nuchter beschouwt, klinkt uw vraag over het slaan van een brug tussen Europa en Amerika bijna als een ironie. Hoe zou Europa enige neiging tonen tot vereniging met het verwijderde kontinent, wanneer ze niet in staat is zich zelf te verenigen, maar integendeel steeds hoger optrekt en verstevigt de muren tussen de volken die ze gescheiden houdt.
Ik wil hiermee niet de strekking van het universalisme ontkennen; maar ze is in waarheid zeer zwak. Volgt de vraag: hoe kan men ze aanmerkelik versterken? Welke zijn de doelmatigste en doeltreffendste middelen om te bereiken, dat het „universalisme" (om uw woorden te gebruiken) zich plant in onze lijdensvolle planeet om de nationale belemmeringen uit de weg te ruimen? Ik zal me beperken tot het noemen van slechts één dezer middelen.
Het is ongetwijfeld een banaliteit te zeggen, dat de mens een maatschappelik wezen is. Maar een gemeenschap doet voorop stellen een middel om elkaar te kunnen begrijpen. Hoe dan kan men praten over universalisme, zo lang de mensen door taalmuren gescheiden blijven en in overgrote meerderheid elkander als beesten weerstaan. Mannen van de wetenschap beweren, dat in oorsprong de taal eerder een faktor (oorzakelik bestanddeel) in, dan een produkt van de maatschappij was. Wil men dus de tendenz van het universalisme versterken, dan zou men in de eerste

plaats er naar moeten streven, dat de taal weer als oorspronkelik bij het individu, onder de volkeren een faktorale rol gaat vervullen. Een konsekwente universalist moet dus noodwendig uitgaan van de taaleenheid. Als hij dat niet doet handelt hij als een dilettant, een amateur, doelloos en alleen om het genoegen iets te bedrijven.
Als men akkoord gaat met mijn stellingen, komt dadelik een andere vraag op: welke taal te kiezen als het gemeenschappelike, universele middel van wederzijdse verstaanbaarheid? Het engels, het spaans, het frans, het russies of het chinees? Ik hoef niet verder te gaan om aan te tonen, dat door de vraag zo te stellen, men in een doolhof terecht komt. Hopelik zullen alle universalisten toegeven, dat onze eeuw gekarakteriseerd wordt door een alzijdige rationalisatie, welke niet valt tegen te houden. Waarom zou ze dus ook niet het taalgebied binnen dringen? Feitelik gebeurt dat reeds. 't Is interessant op te merken, dat Descartes al in 1629 reeds in grote trekken de prinsiepes opwierp volgens welke 258 jaar later Zamenhof de wereld een gerationaliseerde taal leverde, zo volmaakt en levensvatbaar, dat geen enkele uit de latere surrogaten kon slagen in de praktijk.
Esperanto is de kwintessens (kern) van de indo-europese talen en bereikt de hoogste graad van rationaliteit. Het zou buiten dit onderwerp vallen de bewonderenswaardig logiese struktuur van deze taal te behandelen, waardoor ze wel twintig keer gemakkeliker te leren is dan welke nationale taal ook. Laten we er slechts aan toevoegen, dat haar uitdrukkingsmogelikheid niet te overtreffen is en haar rijkdom onbegrensd.
Het zo noodzakelike middel om de tendenz van het universalisme tot ontwikkeling te brengen, waarvan sprake is in punt 3 van de enquête is reeds aanwezig, funksioneert en verbreidt zich zienderogen door de gehele wereld en op alle gebied van de menselike aktiviteit. Honderden bladen worden geredigeerd in esperanto, vele duizenden boeken, vertaald of origineel, verschenen reeds in deze taal. Esperanto werd in feite een levende taal van een levend volk, hetwelk a.h.w. verstrooid werd over alle delen onzer planeet. We teoretiseren dus niet als we spreken over het bestaan van de taal als noodzakelik werktuig in de eenwording, opdat het universalisme een konkrete steun daarin vinde en streve naar zijn praktiese verwezenliking.
Om het nationalisme te overwinnen, dat in de tegenwoordige tijd, ondanks de onophoudelik toenemende verkeersmiddelen, de machtigste idee vertegenwoordigt, de gevaarlikste, bloedigste, tot de ondergang leidende religie, bestaat o.i. geen deugdeliker middel, dan de aanvaarding en praktiese aanwending van een universele taal. Alle konsekwente universalisten hebben dus tot plicht zich het esperanto eigen te maken en zich onder haar ijverigste beoefenaars te scharen.
Niet alleen de taal bestaat reeds, maar ook de organisaties welke het mogelik maken haar prakties te benutten. Noemen we er slechts één wier doel al simpatie kan vinden bij de universalisten: n.l. SAT, welke in haar organisatievorm de grenzen negeert en wier taal in kongressen en in alle uitgaven enkel en alleen esperanto is.
Om de volken samen te brengen, om een brug te slaan tusschen Europa en Amerika is de dringendste, maar in beginsel gemakkelikst te volvoeren taak de taalhindernissen uit de weg te ruimen; dat is, werken aan het scheppen van een wereldkultuur.
Anderzijds moeten de universalisten wel begrijpen, dat de aarde behoort aan al haar bewoners. Diensvolgens is het een abnormale toestand, dat b.v. in Argentinië 8.000.000 inwoners te vinden zijn op een gebied van 2.800.000 vierkante kilometer en in Frankrijk 44.000.000 op 550.900 vierk. km. Als men handelen wil in de richting, waarin het historiese proses ons dringt, moet men zich ten doel stellen de stichting van een universeel administratief apparaat, welker taak zal zijn de produksie rationeel te regelen en de voortbrengselen planmatig te distribueren. Zodanige staat veronderstelt een universele gemeenschappelike taal. Die taal bestaat en de universalisten die haar niet reeds benutten zijn hun ideaal onbewust ontrouw.
Kleine oorzaken kunnen soms grote gevolgen hebben en de ondervinding leert ons dikwels, dat ook de bescheidenste taak, met zorg en ijver volbracht, aan het leven zijn waarde geeft.
De esperantisten die zich geschaard hebben in SAT, zijn zich ten volle bewust, dat zij door hun prakties gebruik van esperanto op wereldschaal, positief werken aan het bouwen van de brug, waarmee gij u voorstelt Europa met Amerika te verbinden.

E. LANTI.

LA SEKRETA SANGA INTERNACIO.

Ĉe la 15a datreveno de la militfino.

Hodiaŭ forpasis 15 jaroj post la finiĝo de la t.n. „lasta" milito, en kiu centmiloj da laboristoj estis mortigataj kaj vundataj. Klaskonsciaj laboristoj certe nun scias por kio tiu milito estas okazigita, sed bedaŭrinde ankoraŭ milionoj da homoj ne estas konantaj la verajn kaŭzojn. Tamen, ĉu nun ni povas diri ke la paco regas ĉie en la mondo? Ho, ve, male, dum la lastaj 15 jaroj okazis novaj militoj, ekz. Bolivio-Paragvajo, Japanio-Ĉinio, Kolombio-Ĉilio, Turkio-Grekio ka. Kaj ni ankaŭ ne forgesu la ekonomiajn pactempajn militojn inter preskaŭ ĉiuj landoj.
Mi tamen dubas ĉu ĉiuj laboristoj socialistaj ankaŭ scias la fian rolon de la tutmonda armilarindustrio rilate al la interlandaj konfliktoj. Tial mi verkis ĉi tiun artikolon kaj mi petas la gelegantojn, traduki kaj enpresigi ĝin en la naciaj socialisttendencaj ĵurnaloj, por ke la faktoj menciitaj estu konataj en ĉiuj landoj. La faktojn kaj ciferojn mi trovis en broŝuro nomiĝanta „La Sekreta Internacio" eldono de angla burĝa societo. Ĉi tiu broŝuro estas havebla ĉe la „Union of Democratic Control" 34, Victoria Str. Londono (S.W. 2).

En 1921 komitato el La Ligo de la Nacioj deklaris, ke:

1e. La Armilarindustrio instigis siajn resp. registarojn al militema politiko kaj al pligrandigo de la armeekipo ktp.
2e. Armilarfabrikoj klopodis korupti ŝtatajn oficistojn en la en-kaj eksterlando.
3e. Armilarfabrikoj diskonigas falsajn sciigojn pri armeaj programoj de la div. landoj.
4e. Armilarfabrikoj klopodas infuigi la publikajn opiniojn pere de gazetoj posedataj de ili.
5e. Armilarfabrikoj havas tutmondan organizon kiu celas intermilitigi la naciojn.
6e. Armilarfabrikoj starigis truston por tiel manteni altajn prezojn de la armilaro ktp.

Montriĝis jam ke sekretaj potencoj penas malsukcesigi la t.n. senarmigajn konferencojn en Ĝenevo, kaj ili fiuzas la dormetantan ŝovinismon por vanigi la packonferencojn. Tion ili ne faras el patriotismaj motivoj, kompreneble ne, nur el financaj interesoj, ĉar imagu al vi, ke iam senarmigo tutmonda estus fakto, kiamaniere havigus al si la armilarindustrio siajn profitojn enormajn? La internaciaj armil- kaj municifabrikoj fieras ke ili estas supertendencaj kaj super-patriotismaj; ili liveras al ĉiuj landoj de la mondo, kiuj bezonas armilojn kaj.... pagas por ili.
En la Sudafrika milito (1900-1901) la „Buroj" (enloĝantoj de Transvaal) mortpafis la anglajn soldatojn per pafiloj liveritaj de anglaj armilfabrikoj, kaj dum la mondmilito anglaj soldatoj estas mortigitaj de la Turkoj per angla pafilaro.
Dum la ĉijara milito en Manĉurio la Ĉinoj mortpafas la Japanojn per armilaro liverita de japanaj armilfabrikoj. La anglaj armilfabrikoj de „Vickers-Armstrong" liveras ankaŭ al Ĉinio sed ĉi fabrikoj posedas en Japanio la „Mitsiu" Armilfabrikojn, kiuj havigas al Japanio la necesajn mortigilojn! Vickers-Armstrong tamen ankaŭ posedas filiojn en preskaŭ ĉiuj landoj, en Italio, Kanado, Rumanio, Irlando, Hispanio, Nederlando, Polio ktp. La potenco de Vickers-Armstrong ankaŭ evidentiĝas el tio, ke kelkaj el ĝiaj direktoroj estas samtempe ĉefoj de jenaj bankoj: Banko de Rumanio, Otomana Banko, Banko de Anglio kaj la Angla-Internacia Banko. Aliaj troviĝas en la Direkcio de la „Suno" Asekursocio, kaj de la Financa Gazetarposedanta Kompanio. La famaĉa Sir Basil Zaharoff dum longaj jaroj laboris por Vickers kaj vendis por ĝi multe da armiloj al ĉiuj landoj. Zaharoff estis intima amiko de Lloyd George dum la mondmilito kaj kiel konate, Zaharoff havis multajn interrilatojn ankaŭ kun aliaj armilarfabrikoj (ekz. Schneider-Creusot en Francio) en kiuj li finance interesiĝis kompreneble, kaj kun registaranoj de aliaj landoj. Kiom da internacia politika influo li havis oni ne scias, sed sendube li estas responda pri la aliĝo de Grekio al la milito en la vicoj de la militantaro kontraŭ Germanio k.c.

FINO EN SEKVONTA NUMERO

Onder leiding van
Degenkamp en Faulhaber

ONS TAALBLAD

Adres:
Rietstraat 40, Utrecht

LIJDENDE OF BEDRIJVENDE VORM. I.

Er zijn enkele werkwoorden, die er zich biezonder toe lenen verkeerd te worden gebruikt als deelwoord. Men treft bv. nogal 'ns aan: *La kunveno estas okaz***ita**, *la arbo estas fal***ita**, *li estas farig***ita**.... (Dit *it* na *iĝ* kwam vroeger herhaaldelik voor in een onzer oudste nederlandse Esp. bladen). Hoe komt dat toch? Het is toch duidelik genoeg, dat in deze zinnetjes de vergadering **zelf** plaats vond en de boom **zelf** gevallen was. De werkingen zijn dus bedrijvend! Niemand anders heeft de vergadering ge.... (?) of die boom gevallen (?).

De oorzaak is hierin gelegen:

In het nederlands gebruiken we voor de lijdende vorm twee hulpwerkwoorden: *zijn* en *worden*. Bij elke werking kan men die twee hulpwerkwoorden bezigen: *De brief* **is** *geschreven* en: *De brief* **wordt** *geschreven*.

Anders is het met de bedrijvende vorm. Die heeft óók twee hulpwerkwoorden: *zijn* en *hebben;* maar die zijn **niet** bij alle werkwoorden te gebruiken. Men zegt wel: *Ik* **heb** *geschreven*, maar niet: *Ik* **ben** *geschreven*. Andersom wel: *Ik* **ben** *geslaagd*, maar niet: *Ik* **heb** *geslaagd*.

De meeste werkwoorden eisen voor de bedr. vorm het hulpwerkwoord *hebben (geschreven, gelezen, gesproken, gezongen, gestaan hebben).* En er zijn slechts enkele werkwoorden, die als regel *zijn* in de bedr. vorm eisen *(gaan, komen, slagen, gebeuren, vallen, worden, stijgen, dalen, duiken, verdrinken* (in onoverg. zin), *beginnen, eindigen, sterven, vergaan, genezen* (in onoverg. zin), *stranden, verschijnen, vertrekken, uitkomen* enz.)

Ook zijn er werkwoorden, die zowel met *zijn* als met *hebben* vervoegd kunnen worden, of die eigenlik met *hebben* vervoegd moeten worden, maar die men in het alledaagse spraakgebruik nogal 'ns met *zijn* vervoegt *(besluiten (ik* **heb** *besloten* en: *ik* **ben** *besloten), vergeten, verliezen, volgen, reizen, lopen, vliegen, rijden* enz.)

En het zijn juist deze werkwoorden, waar men de genoemde fouten in maakt, als zij als bedrijvend deelwoord toegepast moeten worden. Het blijkt dus, dat men onbewust die bedrijvende deelwoorden (samengestelde tijden met *zijn*) verwart met de lijdende deelwoorden (óók samengestelde tijden met *zijn* of *worden).*

Wanneer men nu weet, waar de oorzaak van de fout in schuilt, zal het ons gemakkeliker vallen die fout te vermijden en duidelik te onderscheiden in bedr. en lijd. vorm.

Men zegge dus: *Fal***inta** *arbo, sukces***inta** *kongreso, dron***inta** *viro, okaz***inta** *kunveno, ven***inta** *momento, mort***inta** *homo, pere***inta** *ŝipo, resaniĝ***inta** *vundito, subir***inta** *suno, la stelo estas aper***inta** enz.

Als aanhangsel nog iets over het woordje *situi* = gelegen zijn. In het nederlands komt het alleen maar voor als lijdende vorm, doch in Esp. is het een werkwoord, dat onovergankelik is en dus alleen maar een bedr. vorm kent. *De stad is aan een meer gelegen* vertaalt men dus: *La urbo* **situas** *apud lago. Een schoon gelegen stad = Bele* **situanta** *urbo.*

LIJDENDE OF BEDRIJVENDE VORM. II.

Nu gaat het niet zozeer om werkelike grammatikale fouten, maar om min of meer mooie vormen van stijl.

Het spreekt m.i. vanzelf, dat, wanneer b.v. zowel een lijdende als een bedrijvende vorm te gebruiken is, de bedrijvende toch steeds de voorkeur verdient. Eerstens kan die eenvoudiger zijn (enkelvoudige tijd); en ten twede heeft de lijdende vorm dikwels geen zin; de bedrijvende is krachtiger. De hier te bespreken gevallen zijn van tweeërlei aard (fouten kan men ze eigenlik niet noemen):

1e. In onze eigen taal komen dikwels onpersoonlike uitdrukkingen voor in de lijdende vorm als: *Er wordt gezongen, gesproken, gedanst* enz. Deze te vertalen met: *Estas kantate, parolate, dancate* enz. is onnodig zwaar, lelik en het heeft absoluut geen zin, daar er niets lijdends mee bedoeld wordt, doch wel iets bedrijvends. Men vertale daarom: *Oni kantas, oni parolas, oni dancas* enz.

EKSAMENTAKEN.

Hieronder volgen enige opgaven voor het eksamen-A, dat gehouden werd op 8 Oktober j.l. in Den Haag. De uitwerkingen komen in het volgend nummer.

Traduku en nederlandan lingvon:

RIMEDO KONTRAŬ LA ESPERANTISMO.

En unu urbeto en gaja societo oni parolis pri la ĥolero kaj pri la novaj rimedoj kontraŭ ĝi. En la societo sin trovis ankaŭ unu kuracisto kaj unu juna homo, kies sola celo en la vivo estis bone manĝi, bone trinki kaj amuzi fraŭlinojn, kaj kiu pensis pri si, ke li estas eksterordinare sprita, kaj amis ĉion kritiki, nenion sciante. Kiam la kuracisto rakontadis pri la novaj rimedoj kontraŭ la ĥolero, la junulo interrompis lin kaj diris: Vi havas rimedojn kontraŭ ĉiuj malsanoj; sed ĉu via scienco trovis jam ankaŭ efikajn rimedojn kontraŭ la plej nova malsano, kiu nun vastiĝas en la mondo — kontraŭ la esperantismo? — Kio estas esperantismo? demandis unu fraŭlino. Esperantismo, respondis la junulo kun mieno de granda scienculo, estas aliĝado al la nove elpensita lingvo, kiu havas la nomon „Esperanto". Tiu ĉi malsano konsistas en tio, ke homoj, kiuj ofte ĝis nun estis tute prudentaj, ricevas atakon de frenezo kaj komencas lerni la novan lingvon; ili ricevas varmegon, kaj en la deliro, kaŭzita en tiu ĉi varmego, ili komencas paroli pri la „estonteco" pri la „frateco de la popoloj" ktp ktp; ekster tio ili ricevas la tre danĝeran pasion infekti per sia malsano kiel eble pli (plej) da aliaj homoj, kaj en tio ĉi kuŝas la plej granda danĝero de tiu ĉi malsano. Oni diras, ke tiu ĉi malsano infektis jam multajn urbojn kaj landojn. Ĉu vi elpensis jam ian rimedon kontraŭ tiu ĉi malsano, sinjoro doktoro? Jes, respondis la kuracisto (kiu okaze mem estis esperantisto), mi profunde esploris tiun ĉi malsanon kaj mi havas kontraŭ ĝi tre efikan rimedon. La baciloj de tiu ĉi malsano portas sin (te vertalen met: gedijen) en la radioj de la suno, kaj en mallumo ili ne povas vivi; tial la plej bona rimedo kontraŭ la esperantismo estas: sidi ĉiam en profunda mallumo kaj allasi al si nenian radion de la suno.

„Fundamenta Krestomatio", pĝ. 64.

Vertaal in Esperanto:

1. Ik heb die kleine jongen zoveel appels gegeven, als hij dragen kon.
2. Nadat we alles gezien hadden, gaven we de gids een fooi en gingen verder.
3. Onder het marsjeren vertelde men elkander de laatste nieuwtjes.
4. Hoe laat is het? Vijf minuten over half zeven. Ik dacht dat het al veel later was.
5. Als hij al zijn geld niet had verdronken[1]), zou hij nu in een beter huis kunnen wonen.
6. De temperatuur is hier buitengewoon laag. Ik begrijp niet, dat het hier 's zomers zo koud kan zijn.
7. Het zou goed zijn, dat ge zo spoedig mogelik uw plannen bekend maakte.
8. Dit zeggende, bloosde zij. Moeder maakte de kinderen blij met een versnapering[2]).
9. Gij moest U schamen! Langzaam bewoog de mensenmassa zich voorwaarts. Beweeg U niet!
10. Onverwachts ontmoette ik hem met zijn vriend. Hij wandelt ook vaak met zijn hond.
11. Piet zingt veel mooier dan zijn zuster, maar zijn nicht zingt het mooist van allen.
12. De prijs van deze ring is twee gulden, die van mijn verloofde heeft het dubbele gekost.
13. Het huis, dat morgen verkocht wordt, is vier honderd jaar oud. $^3/_4$; $^1/_{16}$; 39865; 0.12.
14. Wat gij zegt, is juist, maar toch had gij anders moeten handelen.
15. De gehele geschiedenis bleek onwaar te zijn; alles was verzonnen.

[1]) verdrinken = fordrinki.
[2]) frandaĵo.

Lezen, vertalen en beantwoorden.

LA FORGESITA PIPO.

En 1) unu el 1) la pluvaj tagoj de Marto per grandaj paŝoj iris sur la kota strato de la vilaĝo Vindirkovo unu 2) vilaĝano, havante la aĝon de ĉirkaŭ 3) tridek jaroj; sed ŝajnis 4), ke li estas 5) multe pli maljuna. Li portis disŝiritajn 6) 7) lankitelon kaj ĉemizon, tra kiuj elrigardis la malgrasa brusto; lia piedvesto ne estis pli bona — unu fliko sur alia; el la truaj plandoj estis vidata 8) 9) la pajla substerno sur la kapo maldece sidis disŝirita grasmakulita lana ĉapo. Lia bruna senforma malsobra vizaĝo, sur kiu ankoraŭ restis signoj de antaŭa beleco 10), estis tute

2e. Het nederlands heeft evenals het duits, over 't algemeen veel lijdende vormen voor gevallen, die men in de meeste talen gewoon is bedrijvend uit te drukken. Een veelvuldig voorkomende uitdrukking is: *Men wordt verzocht*. Het heeft geen zin die te vertalen door: *Oni estas petata*, evenmin als: *Het is bekend* door: *Estas sciate*, zoals men dikwels in een der grootste Esp.-bladen aantreft. Bovendien klinken zulke uitdrukkingen lelik. Zeg eenvoudig: *Oni petas vin; ni petas vin; oni scias; vi scias* enz.

Heel dikwels kan men lijdende vormen *(esti -ata* en *esti -ita)*, wanneer eigenlik niets lijdends bedoeld wordt, vervangen door enkelvoudige bedrijvende, wat de zin veel vereenvoudigt. Zie bv. het verschil eens tussen een woordelike en een juiste vertaling van de zin: *Werd er gebeld? Ja; en er is een brief in de bus gegooid.* Woordelik: *Ĉu estis sonorigate? Jes; kaj letero estas ĵetita en la leterkesto.* Mooier: *Ĉu iu sonorigis? Jes; kaj oni ĵetis leteron en la leterkeston.*

MULTAJ EN MULTE DA.

Het is mij op het laatst gehouden eksamen opgevallen, dat verscheidene kandidaten niet juist het verschil wisten, of tenminste niet wisten weer te geven tussen de uitdrukkingen *multaj* en *multe da*, ofschoon allen wèl wisten, dat beide uitdrukkingen gebruikt kunnen worden.

Het lijkt mij daarom wel gewenst, met een paar voorbeelden dat verschil aan te tonen, temeer, opdat men niet naar willekeur nu eens de ene, dan de andere vorm toepasse.

Multaj, kelkaj, malmultaj, sufiĉaj hebben eerstens een algemene betekenis, d.w.z., deze vormen zijn altijd goed; en ten twede betekenen zij in engere zin: vele, enkele, weinige, voldoende **verspreid**, tenminste niet bijeen, meer als hoedanigheid ergens van opgevat dan als hoeveelheid; bv.:

Multaj estas vokitaj, sed malmultaj elektitaj. Multaj estas la intencoj en la koro de homo. Kelkaj homoj sentas sin la plej feliĉaj, kiam ili vidas la suferojn de siaj najbaroj. Ekzistas kelkaj momentoj en la vivo, kiam oni sentas sin pli ol alitempe deprimita de siaj rememoroj. Ekzistas en la mondo sufiĉaj kvantoj da nutraĵo por ĉiuj homoj.

Bedoelt men een zeker aantal, een hoeveelheid **bijeen**, als een bepaalde groep, dan zijn *multe da, kelke da, malmulte da* en *sufiĉe da* de aangewezen vormen; bv.:

Kiam la akcidento okazis, multe da homoj troviĝis sur la strato. Ju pli (multe) da ĉeestantoj, des pli (multe) da ĝojo. Atendu kelke da minutoj! Mi havas sufiĉe da motivoj por rifuzi mian konsenton. Por esprimi vian opinion ne uzu tro multe da vortoj; kelke da ili jam sufiĉas.

Ook in het enkelvoud bestaat dit verschil, hoewel het niet zo duidelik uitkomt als in het meervoud. Men zou bv. kunnen zeggen: *En la mondo ekzistas sufiĉa nutraĵo* (verspreid) *por nutri ĉiujn. En siajn provizejojn kelkaj bestoj kolektas sufiĉe da nutraĵo* (bijeen) *por nutri sin dum la vintro. Multa mono troviĝas en manoj de nur malmultaj homoj. Kelkaj homoj posedas multe da mono, dum kiam aliaj enspezas tro malmulte da mono por konservi la vivon.*

Het verschil tussen *kelkaj* en *kelke da* blijkt duidelik uit de volgende zinnen: *Promenante en arbaro mi vidis kelkajn arbojn, difektitajn de malsano* (de zieke bomen stonden **verspreid**).... *kelke da arboj, difektitaj de malsano* (de zieke bomen stonden **bijeen**).

VERTAAL-OPGAVE.

Van het hoofdartiekel „Door de stormen heen" (in L.E. van Okt.) zal een vertaling verschijnen in het volgend nummer van „Sennaciulo." Ziehier een goede gelegenheid zich te oefenen in het vertalen. Over 14 dagen kan men dan zijn vertaling vergelijken met die in „Sennaciulo."

ESPERANTO-EKSAMENS

van de Federatie van Arbeiders Esperantisten op 8 Oktober 1933, te 's Gravenhage.

Eksamen A: Opgekomen 36 kandidaten. Geslaagd 23, n.l.: M. Ditsch, A. J. van Scheepen, P. J. Smeelen, L. P. Batist, E. J. Langeree, C. de Jager, J. Schenkel en H. J. de Rover te Den Haag, B. v. d. Bruggen, J. Havelaar en H. L. Egas te Gorkum, P. H. Leonard, C. H. Spek, S. Stierman, L. Stierman-Van Winden, E. van Straten, Ph. van Rijn, en A. Vollegraaf te Rotterdam, M. Schouten en A. J. Bienevelt te Delft, M. Vermeulen en J. Kaak te Hoek van Holland, G. J. H. Dodebier te Apeldoorn.

Eksamen B: Opgekomen 2 kandidaten. Geslaagd 2, n.l. J. Wakkee te Den Haag en J. v. d. Landen te Rotterdam.

---

kovrita per 11) ruĝaj, ŝvelaj aknoj; la okuloj estis ruĝaj, kaj elstarantaj; la kapo jam brilis en kelkaj lokoj per grizaĵo.... Per unu vorto, jam laŭ la sola eksteraĵo de la vilaĝano, oni povis juĝi pri la diboĉa vivo, kiun 12) li kondukis. (F. K. p. 117).

1. Wat voor woorden zijn **el** en **en?**
   Kan na een voorzetsel een zelfstandig naamwoord komen, dat uitgaat op **n?**
   Kan achter **el** zulk een woord komen? Waarom niet?
2. Is **unu** wel goed gebruikt in **unu vilaĝano?**
   Hoe vertaalt u het onbepaald lidwoord in Esperanto?
3. Noem een ander woord voor **ĉirkaŭ.**
   Waarvan is **proksimume** afgeleid?
   Wat betekent het achtervoegsel **um?**
   Noem enige woorden met **um.**
4. Vertaal nog eens: **ŝajnis, ke li estas multe pli maljuna.**
   Moet het niet zijn: **ĝi ŝajnis?** In het ned. zeggen we toch: **het** schijnt?
   Waarom niet?
5. Verklaar, waarom er staat: ŝajn**is,** ke li est**as** multe pli maljuna, en niet: ŝajn**is,** ke li est**is** multe pli maljuna. In 't ned. zeggen we toch ook: **'t Scheen,** dat hij ouder **was?**
6. Waarom staat het woord disŝiritajn in het meervoud?
   Vertaal: hij leert de franse en engelse taal.
7. Verklaar het woord **disŝiri.** Spreek uit: **disŝiri.** En nu **disiri.** Wat is **disdoni, disflugi, dispeli?**
8. Vertaal: Li estis vidata. En nu: Li estas vidata.
9. Kunt u nog op een andere wijze vertalen: el la truaj plandoj **estis vidata** la **pajla substerno?** (estis videbla).
10. Vertaal: geld is **onmisbaar.**
    En wat is **belaĵo?**
    Wat is het verschil tussen **beleco** en **belaĵo?**
    Vertaal: de hoogte van die hoogte is 100 M.
11. La vizaĝo estas kovrita **per** aknoj. Zou kovrita **de** ook goed zijn?
12. Diboĉa vivo, kiu**n** li kondukis. Wat voor een woord is in deze zin het woord **kiun?**
    Welke dienst doet in de zin een betrekkelik voornaamwoord?
    Waarom staat er achter **kiu** een **n?**
    Maak een zin, waarin **kiu** (zonder **n)** betrekkelik voornaamwoord is.

Lezen, vertalen en beantwoorden.

LA NOVAJ VESTOJ DE LA REĜO.

Antaŭ 1) multaj jaroj 2) vivis unu 3) reĝo, kiu 4) tiel amis 5) belajn novajn vestojn 6), ke li elspezadis 7) sian tutan monon, por nur esti ĉiam 8) bele 9) ornamita. Li ne zorgadis pri siaj 10) soldatoj, nek pri teatro kaj ĉaso, esceptinte 11) nur se ili 12) donadis al li 13) okazon montri siajn novajn vestojn. Por ĉiu horo de la tago li havis apartan surtuton, kaj kiel pri ĉiu alia reĝo oni ordinare diras: „li estas en la konsilanejo 14)" oni tie ĉi 15) ĉiam diradis: „la reĝo estas en la vestejo".

En la granda urbo, en kiu li loĝis, estis tre gaje 16); ĉiun tagon 17) tien venadis multaj fremduloj. Unu tagon venis ankaŭ du trompantoj, kiuj diris, ke ili estas teksistoj kaj teksas la plej 18) belan ŝtofon, kiun ni nur povas al si prezenti. F. K. p. 19.

Demandoj:

1. Wat voor soort woord is **antaŭ? Por** betekent toch ook **voor?** Wanneer gebruikt men **por?**
2. Hoe kan men dat **multaj** anders zeggen?
3. Is het woordje **unu** hier wel goed?
   Wat kan men er voor in de plaats zetten?
4. Wat voor soort woord is **kiu?** Kent u meer van deze woorden?
5. Welk woord zou men hier ook kunnen gebruiken? (ŝati).
6. Waarom staat hier een **n** achter?
7. Waarom elspez**ad**is?
8. Kan men van **ĉiam** ook andere vormen afleiden?
9. Waarom bel**e?**
10. Waarom **s**iaj?
11. Hoe noemt men samenstellingen met **int?**
    Kent u nog andere dergelike vormen?
    Welke?
12. Hoe noemt men dit woord?
    Kent u nog andere?
    Kan men er ook een ander van afleiden?
13. Mag men hier in plaats van **al li** ook **lin** zeggen? Waarom niet? In welk geval wel?
14. Uit welke delen bestaat dit woord?
    Hoe noemt men de woordjes **an** en **ej?**
15. Welke betekenis heeft het woordje **ĉi?**
16. Waarom gaj**e?**
17. Hoe kan men dit anders zeggen?
18. Hoe noemt men deze vorm?

De toekomst van de talen.

Hendrik de Man schrijft in zijn boek: „Zur Psychologie des Sozialismus" op blz. 374-375 over een wereldtaal aldus:

„Bij een wereldkultuur behoort vóór alles een wereldtaal. Nu zijn er al meer dan genoeg wereldhulptalen. Toch verwacht geen verstandig mens ervan, dat ze iets anders zullen zijn dan *hulp*talen tot vervulling van een bepaalde bemiddelingstaak tussen mensen behorend tot verschillende kultuurgebieden. Zulk een hulptaal is een soort sleuteltaal, waarin men hetgeen men in zijn eigen taal denkt, met meer of minder moeite en voor de ontvanger meer of minder begrijpelik vertaalt. Een kultuurtaal is zij in geen geval want die is het voortbrengsel van miljoenen kultuurverbindingen, die in eeuwen van lotsgemeenschap ontstaan, en niet een kunstmatig in elkaar gezet noodmiddel voor mensen, die op een buitenlandse reis of in buitenlandse briefwisseling bepaalde stoffelike aanknopingspunten zoeken. Het is wel teoreties denkbaar, dat een hulptaal na verloop van tijd organies genoeg wordt, om kutluurwaarden over te brengen, men kan zich echter moeilik indenken hoe zij daartoe zou kunnen komen zonder zich, onder invloed van de voortlevende nationale talen met hun eigen wendingen (idiosyncrasiën) en uitspraken zelf weer in verschillende nationale dialekten op te lossen. Waarschijnliker is een van de twee volgende mogelikheden, die overigens (samen) voor een goed deel haar verwezenliking tegemoet kunnen gaan; óf een der tegenwoordige nationale talen wordt, door de andere te verdringen, wereldtaal,
óf de kosmopolietiese elementen die in alle talen voortdurend meer plaats innemen, brengen tenslotte een nieuwe gemengde taal, een soort wereld-sabir te voorschijn".

Allereerst vinden we hier dus weer de kwestie van differentiatie van één wereldtaal in verschillende dialekten. Natuurlik is dit mogelik. Wanneer een groep esperantisten b.v. zich van de wereld afzondert zal de taal langzamerhand veranderen. Dit is hetzelfde geval als bij de natuurlike talen. Toen noorse kolonisten op IJsland afgezonderd waren van het noorse taalgebied, ontstond daar een eigen taal. Nu is juist bij een wereldtaal zoiets niet te vrezen. Immers, deze wordt in het wereldverkeer dageliks gebruikt en evolueert evenals de natuurlike talen. Alleen wanneer het wereldverkeer op zou houden, zou men kans hebben dat de wereldtaal uiteenviel. Maar aan de waarschijnlikheid hiervan gelooft wel niemand.

Nu de eerste mogelikheid die De Man ontwikkelt: één taal verdringt de anderen en wordt wereldtaal.

Laten alle talen van de wereld zich door één verdringen? Dit is, geloof ik, wel onmogelik. Ieder zal zijn taal willen behouden. Men neme als voorbeeld Zuid-Afrika. Juist daar zijn, acht jaar na de politieke verovering van Engeland, en al de moeite om het engels in te voeren, de eerste Zuid-Afrikaanse gedichten verschenen, waarin men duidelik liet voelen, er mocht een eind gemaakt zijn aan de zelfstandigheid der republieken, het volk en de taal bleef men behouden. Sindsdien is er een aparte letterkunde ontstaan. Verder leveren Georgië, Nederland tijdens de franse overheersing, Vlaams-België e.a. het bewijs dat een nationale taal niet verdrongen wil worden.

Bovendien blijft een nationale taal tot wereldtaal verheven nog van oneindige verscheidenheid. De uitspraak van een natuurlike taal (waarvan de spelling nooit foneties is: frans en engels b.v.!) zal altijd moeilikheden opleveren, de spraakkunst is een bron van ongenoegen door de ingewikkelde regels van uitzonderingen tot in de derde graad enz. enz.

Dan ziet De Man als twede mogelikheid, dat de kosmopolitiese elementen uit alle talen een mengsel vormen, dat als nieuwe taal opgediend wordt. Dat zal toch niet zo eenvoudig „vanzelf" gaan. Er zal een schriftelik vastgelegde basis gevormd moeten worden. En hoe zal men dit doen? Het mengsel is immers bij ieder anders, bij ieder zal de nationale taal dominiëeren, de uitspraak anders zijn. Er zou dus een grote moeilikheid ontstaan. Toch is het wezenlike van deze veronderstelling juist en ook Dr. Zamenhof begreep dit. Hij maakte immers deze mengtaal voor gebruik klaar. Hij gebruikte de internationale elementen van de natuurlike talen voor de wereldtaal (principo de l'internacieco). Een taal kan nooit uit zichzelf uit andere elementen ontstaan. Evenmin kon het wetenschappelik sosialisme ontstaan uit de reeds aanwezige utopies sosialistiese elementen. Daarvoor was een genie als Marx nodig.

Dat Zamenhofs schepping meer is dan alleen een sleuteltaal heeft de praktijk reeds bewezen. De letterkunde van Esperanto overtreft reeds die van menige natuurlike taal.

We willen hopen dat Hendrik de Man eens kennis maakt met de kultuurtaal Esperanto waardoor hij dan zijn stelling reeds prakties bewezen ziet, al is de voltrekking niet natuurlik maar kunstmatig gegaan.

Anton Limburg.

Neutrale organisaties misbruikt?

In „Het Volk" van 26 Okt. wordt een brief van een esperantist geplaatst, door hem uit Rusland ontvangen. De russiese medewerker van „Het Volk" publiseert deze brief alleen als voorbeeld, hoe de russen alle z.g. neutrale verenigingen voor hun partijpropaganda weten te gebruiken. In dit geval de esperantobeweging.

Of deze brief al of niet de waarheid over Rusland bevat, vermogen wij niet te beoordelen.

Wij willen hier even signaleren het onbegrip dat er heerst over de esperantobeweging, welke duidelik blijkt uit de kop van genoemd artiekel. Welke „neutrale" organisatie wordt hier wel misbruikt? Leert men dan nooit weten, dat er een sterke arbeiders esperanto beweging bestaat, in eigen land en internationaal, die verre van neutraal is.

Zo komt men tot onjuiste voorlichting als men herhaalde aandrang om een esperantorubriek negeert.

De medewerker van „Het Volk" meent, dat men uit de brief kan afleiden, dat die russiese korrespondent een partij-sekretaris is.

Als dat zo is, dan ligt de konklusie voor de hand, dat de partij-sekretarissen e.d. in andere landen blijkbaar de waarde van esp. onderschatten.

Als men meent te moeten waarschuwen tegen dergelike inlichtingen door esperanto verkregen, vragen we, waarom grijpen ook anderen dan niet het middel van internationale voorlichting door esperanto aan?

Nee, vriend medewerker van „Het Volk", deze esperantist is alle sosialistiese- en arbeiders-leiders vooruit! Hij en vele duizenden met hem zijn hen en U over het hoofd gegroeid. Ze behoeven zich niet meer juist of onjuist te laten voorlichten, zo, dat met geen mogelikheid een konklusie te trekken is. Gelooft hij niet wat een esperanto-korrespondent hem opdist, geen nood, hij kan dat schrijven. Heeft hij een andere overtuiging, welnu, de esperantist kan hiervan doen blijken, hij kan internationaal zich op de hoogte stellen, diskussieeren, schriftelik en mondeling, en door de esperantopers.

En mochten de kwaje invloeden, door kontakt met esperanto verkregen, eventueel verderfelik zijn, van zeker standpunt bezien, aan wie dan de schuld?

Aan de leiding der arbeidersbeweging, die het samenbrengen der arbeiders van alle landen verwaarlozen en overlaten aan ons, arbeiders-esperantisten.

Lezen alle kursisten reeds ons orgaan?
De gehele winter voor 20 sent.
Zie pag. 145.

Fryske tael en wrâldtael.

Over het onderwerp „Friese taal en wereldtaal" hield kdo C. Hettema, bestuurder van ons distrikt Friesland een lezing in het zomerkamp van het Soasiael-demokratysk Forbân. We maken er hier melding van, omdat o.i. van zulke lezingen veel propaganda uitgaat. De deelnemers gaan weer naar huis terug en in verschillende oorden van provinsie of land zal iets blijven hangen, van het zaad daar uitgestrooid en vroeg of laat tot ontkieming komen.
Dat onze friese kamaradoj ijverig propaganda maken in hun verwante kringen, blijkt ook wel uit het orgaan van genoemd verbond, dat geheel in 't fries geredigeerd, meermalen voor 't esperanto opkwam, brieven van een russiese „schoolmeester" uit het esperanto in 't fries vertaald opnam en een kursus fries-esperanto bevat.
Met de vorenvermelde lezing welke 8 pag. beslaat*) zijn nu 10 van de 12 pag. van dit orgaan gewijd aan esperanto.
Mogelik ligt het wel daaraan, dat de friezen zich een nationale minderheid voelen, die een zwak voor esperanto hebben, uit zucht naar behoud (en aanwakkering) van eigen nationale taal en kultuur. Ze zijn daardoor in zekere zin per-esperantisten, daar zij door esperanto hun streven aan de gehele wereld willen kenbaar maken. Door de volledige invoering van het esperanto zal de taalbedervende invloed van 't hollands op 't fries verdwijnen, meent kdo H. Juist zo lazen we het indertijd in een verzoekschrift tegenover esperanto aan het engelse parlement, waarin tot uiting kwam de vrees, dat het engels zal lijden onder invloed van gebruikers in niet-engelse landen.
Naast het fries het esperanto met uitschakeling van het hollands, zoals onze kdo wil, mag voor de esperantist verlokkend lijken, het brengt de spreker in zijn lezing tevens tot de konklusie, dat de eis van esperanto op de school eerst gesteld kan worden, nadat die voor 't fries op de school verwezenlikt is. Gelukkig echter blijkt de algemene propaganda voor esperanto niet daarbij ten achter gesteld te worden, daar men tot verschillende fries-esp. uitgaven zal overgaan.
Bij de bespreking van SAT e.a. en onze Federatie zien we, om daar bij te blijven, (de overigens interessante lezing zou uiteraard voldoende stof leveren voor nadere beschouwingen), een onjuistheid n.l. dat het de leden onzer Federatie verboden zou zijn lid te worden van een andere wereldbond dan SAT.
Hier verwart kdo C. Hettema zich in de situatie t.a.v. IPE en ISE.
Dat zijn „internationales" die zich baseren op landelike organisaties. In ons land (e.a.) zou b.v. de Fed. aangesloten kunnen zijn. Hiervan **kan** men echter individueel geen lid zijn en het voorlopig aannemen van personen als lid, dient men te zien als een sellenbouwerstaktiek die tot doel heeft, in de organisaties voor zodanige aansluiting te werken, of wel daarbuiten te komen tot oprichting van een andere arb. esp. organisatie, naast de bestaande, als nationale afdeling van een dezer internationales. Hier ligt dus, in tegenstelling met SAT, het persoonlik lidmaatschap *niet* besloten in de organisatievorm maar wordt het gehanteerd als middel, een middel dat reeds geleid heeft tot scheuring in de arb. esp. gelederen. Deze scheuring bij ons in de kiem tegen te gaan, dwong ons, helaas, stelling te nemen tegen nieuw opkomende, elkaar in de weg staande, organisaties.

Inmiddels blijkt ons, dat onze friese leden reeds op deze fout reageerden. De nauweliks veld winnende esperanto-simpatie in Friesland vertroebele men niet door zelfs maar de gedachte aan toekomstige versplintering.

*) Nu als brosjure uitgegeven bij Drukkerij Herder, Stiens. Prijs 10 sent.

Wij bouwen door!

Onze Federatie nu 79 afdelingen.

Door de oprichting van wederom 4 afdelingen zijn we de 80 haast genaderd. Gezien de verscheidene kursussen in plaatsen waar nog geen afd. is, mogen we verwachten dat we weldra over de 80 heen zijn.
De nieuwe afdn. zijn: *Alkmaar*, 8 leden, sekr. Jac. Veen, K. v. 't Veerstraat 100; *Huizen*, 5 leden, sekr. J. Buys, Grenspad 12; *Den Haag V*, 13 leden, sekr. P. J. Smeelen, v. Elburgstraat 21, Loosduinen; *Haarlem II*, 28 leden, G. de la Rie, Overtoomstraat 65.

NIEUWE UITGAVEN.

Vademecum voor den Nederlandschen Esperantist. Redakteur J. K. Munters te Middelburg. Prijs f 0.50.
„De Esperanto-beweging heeft door de geweldige vorderingen der laatste jaren in Nederland een zodanige omvang gekregen, dat het ons gewenst voorkwam, in dit Vademecum onder te brengen al datgene, altans zoveel mogelik al datgene, wat voor hen, die van de toestand in Nederland zich op de hoogte willen stellen, van belang geacht moet worden".
Aldus de schrijver in zijn voorwoord. Men vindt in dit boekje allerlei gegevens en adressen van de verschillende Nederlandse en Internationale organisaties, van de beide in ons land bestaande Eksamen-komitees enz. Verder een beknopte geschiedenis van de beweging in Nederland en een lijstje van geschiedkundige data.
Een nuttig boekje, dat echter door gebrek aan voldoende medewerking niet zo volledig kon zijn als de schrijver dit wenste, ofschoon sommige biezonderheden niet werden opgenomen door plaatsgebrek. Misschien dat een volgende druk hierin verbetering brengt.

Venu Aŭstrion! (Kom naar Oostenrijk!) is de naam van het laatste, zeer aardig vouwprospektus, dat door het Ministerie voor Handel en Verkeer in Weenen uitgegeven is. De hele uitgave (500 eks.) was voor het Jubileum Esperanto-kongres in Keulen bestemd. Doch iedere belangstellende kan zich nog heden een eksemplaar tegen inzending van het internationale antwoordkoupon (met gratis een vouwgids van 16 blz. „Wien kaj Niederösterreich") aanschaffen bij: Internacia Esperanto Muzeo, Wien I, Neue Burg, Heldenplatz.

Hastings kaj St. Leonards. Een luukse gidsboekje in Esperanto, dat de lezer beknopt doch duidelik inlicht omtrent de geschiedenis en bezienswaardigheden van twee zeeplaatsen in Engeland, die wegens hun zacht en gezond klimaat door vele Europeanen het hele jaar door bezocht worden. Een 14-tal prachtige foto's vullen de tekst aan.
Verkrijgbaar tegen het internationaal antwoordkoupon bij: Brita Esperanto-Asocio, 142 High Holborn, London, W.C. 1, Engeland.

De internationale beurs in Lyon (Frankrijk), die onvermoeid Esperanto steunt vanaf 1923 door het uitgeven van aardige affiches, prospekti, briefkaarten, vlugschriften enz. heeft dit jaar benevens deze soorten van reklame ook een vloeiblad uitgegeven, met een opschrift: Ieder jaar in Maart.... Internationale Beurs in Lyon enz.
Voor het *gratis* ontvangen van dit prop. materiaal en informaties schrijve men aan: Foire de Lyon, Esperanto-fako, Rue Menestrier, Lyon, Frankrijk.

Foiro de Reichenberg. De jaarbeurs van Reichenberg in Tsjecho-Slowakije gaf ook deze keer sluitzegels in Esperanto uit. Zij stellen een wegwijzer voor en zijn in twee kleuren gedrukt. Adres: Messeamt (Esperanto-Fako), Reichenberg, Tsjecho-Slowakije.

Valencia (Spanje) de stad van talrijke bloemen in de streek der zuidvruchten, de plaats van ons volgend SAT-kongres, laat haar kleurenpracht zien in een vouwprospektus van 8 blz. met tekst in Esperanto. Aanvragen bij: Sociedad Valenciana Fomento del Turismo, Bajos del Ayuntamiento, Valencia, Spanje.

De Hongaarse Algemene Kredietbank in Budapest heeft al twee keer een luukse reklame in Esperanto uitgegeven. Het prospektus bestaat uit vier bladzijden en is in drie kleuren gedrukt (blauw, rood en goud) op mooi gemskleurig karton.
Het adres van de bank is: Magyar Altalànos Hitelbank, Budapest 5, Józseftèr 2-4, Hongarije.

La mono de sinjoro Arne van Selma Lagerlöf. Uit het zweeds vertaald door St. Engholm. Uitg. Eldona Societo Esperanto, Stockholm, 110 blz. Prijs: ingen. 1.50 zw. kr.
Dit is in een korte tijd al het twede boek van de bekende zweedse schrijfster, dat in 't Esperanto uitgegeven is.
Deze keer een spannend verhaal uit de 16e eeuw, dat over moord en diefstal gaat en waarin zelfs de geesten van de slachtoffers zich vertonen. Alle personen zijn door deze grote zielkundige met meesterhand geschilderd en haar biezonder mooie, rijke stijl komt ook onder de handige pen van de vertaler tot zijn volle recht.
De band van het boek, dat tiepografies goed is verzorgd, is spesiaal door een zweeds tekenaar ontworpen.

La Liberecana Socio van G. Bastien. Uit het frans vertaald door Alberto Ozre. Uitgave Senaciena Asocio Tutmonda, Parijs 1932. 54 blz. Prijs f 0.35.
Een brosjure, die onlangs in Esperanto verschenen is en waarin men een voldoende verklaring vindt van de beginselen van het anarchisme en zijn ideaal. De eenvoudige, duidelike stijl en zuivere taal vergemakkelikt de studie van dit werkje. Het bestaat uit twee gedeelten.
Het eerste toont de bouwvalligheid van het hedendaagse maatschappelike siesteem, het twede beschrijft de struktuur van een menselike samenleving op de basis van de absolute demokratie.
Het gehele werkje ademt het verlangen naar het verwezenliken van de grote leuze der franse revolutie: Vrijheid, Gelijkheid en Broederschap.

OP DE KLUBAVONDEN

behandele men nu *Voor het Eksamen A* f 0.25; *Gvidilo* tra la esperanto movado f 0.40; *La Konsilanto* pri la Esp. gramatiko f 0.85.
Afdelingen ontvangen 20% korting.
Abonnementen en betalingen voor A D L E L worden ook door ons aangenomen.
Libro Servo FLE, Valentijnkade 2, Amsterdam-O. Postgiro No. 111278.

SINT NIKOLAAS-KADOOS?

Die vindt men voor esperantisten bij de Libro-Servo F L E — Valentijnkade 2, Amsterdam (O.). Postgiro 111278.

Mededelingen van het Federatiebestuur

Sekr.: Postbus W. 6, Amsterdam-W. Libro-Servo: Valentijnkade 2, Postgiro 111278.
Penningmeester en Administratie L.E.: Valentijnkade 2, Amsterdam-O., Postgiro Nr. 144698.

Ons blad voor 20 sent per half jaar.

Afd.-besturen en kursusleiders!

Lees nog eens na wat we vorige maand hierover schreven. Zorgt dat *alle* kursisten voor 20 sent het gehele halfjaar L.E. ontvangen. Het is in het belang onzer organisatie hen hierdoor op de hoogte te houden.

Stuur ons dadelik geld en wij sturen de benodigde aantallen aan het adres van de afdeling of kursusleider.

Er werden nog maar 200 nummers besteld! Waar blijven de andere honderden?

Plena Vortaro.

Denkt er om, dat de termijn van vooruitbestelling tegen de prijs van slechts f 4.50 (inpl. van min f 6.—) op 30 Nov. afloopt.

Bij bestelling betaalt men f 2.50, de laatste f 2.— bij verschijnen. Bestel aan de Libro Servo.

Zijn de spaarklubjes al gevormd?

Betreffende de A D L E L.

Om het intekenen (zie vooral het uitvoerige „eldonplano" op pag. 3 in Sennaciulo van 3 Okt.) gemakkelik te maken, maken we afd. en inschrijvers er op attent, dat zij hun inschrijvingen en geld aan onze Libro Servo kunnen sturen. Men vermelde dan: Voor A D L E L. Men verschaffe zich hierdoor goeie esp. literatuur.

Het 4e duizendtal van Nia Lernolibro.

Nia Lernolibro ging zo hard weg, dat we er toe moesten overgaan nog duizend te laten drukken. Intussen zijn ook van dit vierde duizendtal reeds een paar honderd verkocht. Men zorge er bij te zijn.

De prijs is f 1.— en gekartonn. f 1.15. Afdn. 30% korting.

Penningmeesters afrekenen!

De Federatie (met inbegrip van onze Libro-Servo) heeft nu *f 4000 á f 5000* van de afdelingen te vorderen!

Men begrijpe, dat onze schuld, door de verscheidene uitgaven niet veel minder is. Maar deze kunnen we niet voldoen met vorderingen. Daarvoor is geld nodig.

We verzoeken dus afrekening!

Bedenk wel, dat met het oog op de Sinterklaas de boekenvoorraad van de Libro Servo moet worden uitgebreid. Het strome nu postwissels en giro's met presiese vermelding, waarvoor de betaling dient.

P.S. Men houde er rekening mee, dat geen korting kan worden verleend op de raambiljetten (5 sent) en de brosjures „Amerika bestond reeds" (1 sent), „Wat ieder v. Esp. weten moet" (5 sent), het Arb. Esperantisme (10 sent), daar we deze voor of onder kostprijs leverden.

Distrikts Mededelingen

DISTRIKT ZEELAND.

Sekr.: Verkuil Quakkelaarstr. 6, Vlissingen.

Na eerst alle afdelingen van het IvAO te hebben aangeschreven, togen wij met een vijftal kameraden naar Middelburg ten einde onze brosjures te verkopen wat schitterend slaagde. In een goed uur hadden wij 56 brosjures aan de man gebracht.

Hierna hielden wij voor het Instituut te Goes een lezing met tentoonstelling op 20 Oktober met als resultaat dat 6 personen zich opgaven voor een kursus.

Op 24 Oktober hielden wij voor het Instituut te Middelburg een lezing met tentoonstelling, hier gaven 8 personen zich op. Dus kameraden, ook hier hebben wij het zaad uitgestrooid. Laat ons zaaien en nog eens zaaien, opdat eenmaal de mensheid zal oogsten.

Van de 8 afdelingen van het IvAO, welke wij aanschreven, gaven er slechts 2 antwoord. H. Oosthoek, konsilantaro.

DISTRIKT ZUID-HOLLAND.

Sekr. v. Egmondestraat 39, Voorburg.

Het werk voor een gehele provinsie is omvangrijk. Echter vonden we reeds op verschillende punten het nodige kontakt. Kursussen verrezen en zullen waarschijnlik nog komen in Vlaardingen, Overschie, Nieuwenhoorn, Vierpolders, Loosduinen. Alle oude afdelingen hebben minstens een tweetal kursussen, terwijl enkele reeds een tentoonstelling hielden. Goed materiaal voor onze tentoonstellingen ontvangen we nog steeds gaarne, want dit is steeds hard nodig. En dan de gazetarservo. Lukt dat niet? Waarom wordt niet alles op tijd gezonden? De winter is de tijd, dat de federatie moet groeien. Vertel je kursisten over onze beweging en maak ze lid. Houdt ze vast! We hebben helpers nodig. J. van Scheepen.

Mi petas la sekciajn kasistojn nepre pagi la kotizon por la distrikto. La kotizo povas estis pagata al la poŝtkonto de H. W. Kardolus, 28747, Delft. Pagu tuj.

Haarsteeg 25, Delft.
J. Gaemers, kasisto.

UIT DE AFDELINGEN

Zie ook „Agenda".

AFD. ALKMAAR.

Sekretariaat: K. v. 't Veerstraat 100.

Dank zij het werk van het distrikt Noord-Holland, is ook hier een afdeling van de federatie opgericht met 8 leden. Wij hopen dit aantal te kunnen vergroten, want hier zijn nog wel wat esperantisten.

4 Oktober hebben wij onze eerste bijeenkomst gehad en de noodzakelike inwendige inrichting van onze afdeling behandeld. Onze wekelikse bijeenkomsten vinden voorlopig plaats bij leden, later wordt de offisieele plaats bekend gemaakt! Een kdo uit West-Graftdijk zal onze konversatieavonden bijwonen en ons de nodige bijstand verlenen. Voor onze jonge afdeling is dit een pracht steun.

Gekdoj, als pas opgerichte vereniging verkeren wij in gunstige kondities, men verleent ons hulp heel uit West-Graftdijk, (1 uur fietsen). **Waardeer dat nu en verzuim geen enkele avond.**

Het IvAO verleent volle medewerking en zorgde voor een flink lokaal in de handelsschool. Er zijn reeds **35** kursisten. Wij zijn Kdo Mets uit Amsterdam zeer dankbaar voor zijn geheel belangloze hulp, waardoor wij ieder arbeider en werkloze in de gelegenheid kunnen stellen esperanto te leren. Jac. Veen, sekretaris.

AFD. A'DAM I. Sekr.: Smaragdstraat 6[1].

Op 16 en 17 September hielden wij onze jaarlikse tentoonstelling in de „Rotonde", Galerij bij het Oosteinde. Het bezoek gedurende de tentoonstelling was zeer bevredigend. De nieuwe kursus, volgens direkte metode, evenals vorige jaren geleid door onze voorzitter kdo Zachte ving echter slechts aan met ongeveer **50 deelnemers.** Ook vindt een kursus plaats met leerboek, aangezien een **tiental** personen de voorkeur aan een dergelike leermetode gaven. Deze wordt geleid door kdo Preker.

Betreffende onze konversatie-klub kunnen wij meedelen, dat deze nog steeds haar bijeenkomsten houdt op Woensdagavond in kafee „Atlantic", Westeinde, alwaar gemiddeld 40 leden bijeenkomen en een gezellige sfeer heerst. Esperantisten, in onze buurt wonende, nodigen wij uit, indien zij nog geen lid zijn van de Federatie, daar eens een kijkje te komen nemen.

J. Englander, Sekretaris.

AFD. A'DAM IV.

Sekr.: 3e Oosterparkstraat 17[3] (O.).

La 25an de Septembro paroladis en nia grupo kdo J. Lok pri sia vojaĝo al Svedio dum la SAT-kongreso kie li ankaŭ vizitis svedan kdon (korespondanto de li) en malsanulejo en iu loko en Lapland. Preskaŭ du horoj li kaptis nian atenton.

Komeniĝis nova kurso kun **22 partoprenantoj.** Kdo Liedermooij denove estas gvidanto.

La 23an de Oktobro paroladis en nia grupo kdo E. Klatil, oficisto de la ITF, pri la hodiaŭa politika situacio en Aŭstrio.

M. Demmenie, sekr.

AFD. A'DAM V.

Sekr.: De Kempenaerstraat 58[1].

Montriĝis en niaj lastokazintaj konversacikunvenoj, ke nia grupo ankoraŭ posedas fortan vivkapablon. Pli ol 45 personoj ĉeestis nian teatrajon, je la 24a de Oktobro. Temis pri kunsido de la Ligo de la Popoloj kie la ĉefpropono estis: Ĉu ni enkondukos Esperanton kiel internacian lingvon?

Dum la teatrajo gastis ĉe ni svisino, kiu kiel rekompenco promesis foje prelegi en nia klubejo.

Estimataj forrestintoj, vizitu la klubvesperojn, tie vi praktike lernos paroli esperanton. Elutiligu nian amplekson bibliotekon! Estontece ĉiuj novaĵoj pri nia sekcio aperos nur en L.E., ankaŭ la invitoj por internaj kunvenoj, ktp.

Ne plu eblas al ni akcepti novajn anoncojn por nia skriba B-kurso, ĉar tio malordigus ĝian regulan funcion.

AFD. A'DAM X. „La Espero".

Sekr. Knollendamstraat 15.

ROYEMENT.

Kdo W. R. Kleine, Houtmankade 41 is gerojeerd wegens belangrijke kontributieschuld.

AFD. A'DAM XVII. „La Insuloj".

Sekr.: Blankenstraat 59[1].

Nia unua Esp. ekspozicio bone sukcesis. Grandparte dank' al la bona preparo kaj kunlaboro de ĉiuj membroj, precipe de nia kdo Veltman.

La ekspozicio estis vizitata de multe da interesiĝantoj kaj ni enskribis ne malpli ol **24** novajn kursanojn. La instruanto estos kdo Auerhaan. Ĉi tio, kdoj, devas esti por ni instigo, daŭre kaj kun la sama fervoro labori por plimultigi nian membro-nombron. Bedaŭrinde estas, ke kdo Veltman, pro multe da laboro ekster la urbo, kiel sekr. de nia sekcio eksiĝis.

La adreso de la nova sekretario estas nun Blankenstraat 59[1] (C.). J. Henrotte.

AFD. BUSSUM.
Sekr. Korte Godelindestr. 10.

Niaj kursoj komenciĝas kun **36 personoj**, inter kiuj ankaŭ estas kvin Germaninoj, gvidataj de kdino Buis kaj kdo Vrees. Ankaŭ kdino Pieters gvidas kurson de **6** personoj en Huizen. Je la 16a de Septembro ni organizis festvesperon en kiu ni ludis Esperanto-teatrajon. La Amsterdamaj gekdoj nun invitis nin por reprezentadi ĝin ĉe ili, je la 17a de Decembro.
Ni faros nian plenan eblon, por ke ĝi sukcesu bone.

AFD. ENSCHEDE. Sekr. Penninkstr. 14.

Onze afdeling kreeg bericht van het gemeente-bestuur van Enschedĝ, dat wij een lokaliteit kunnen krijgen voor onze groep. Ook Enschede heeft dus een „Esperanto-domo". De vergaderingen, kursussen en vervolg-kursussen, kortom alles wordt in het klubgebouw gehouden, dat ons verhuurd wordt voor f 1.— per week.
Niet-werkloze leden gaven een voorschot om een tafel en stoelen te kopen. Een kachel, lampen, wandplaten en ander materiaal kregen we van enige leden, zodat ons tehuis netjes en gezellig is ingericht. Wij hopen, dat dit er toe zal bijdragen, dat alle leden getrouw de bijeenkomsten bezoeken. Deze vinden plaats *iedere Woensdagavond*. Het adres is: voormalige Bewaarschool, Zuiderhagen 77, hoek van Heekplein. Wie blijft er weg?

P.S. Nu de bijeenkomsten bij de leden tot het verleden behoren, brengen we een woord van dank aan de verschillende „edzinoj", die steeds door een kopje tee met 'n koekje de gezelligheid verhoogden.
Onze afd. schreef een **20-tal** kursisten in.

AFD. DEN HAAG II.
Sekr. v. Egmondschestraat 39, Voorburg.

Vanaf heden komen we in onze eigen zaal, Molenstraat 26, Dinsdagavonds bijeen.
La Esperanta Voĉo iedere Donderdagavond.
De zaal is zeer gezellig, de stemming steeds prettig. Zij, die tot nu toe wegbleven, doen goed weer eens een kijkje te nemen. De schouders onder 't werk en meegeholpen aan de vergroting van de groep.
J. van Scheepen.

AFD. DEN HAAG IV. Sekr. Laakhof 21.

Por nia grupo la propagando fariĝis brilega sukceso. Rezultas el ĝi 2 elementaj kursoj, entute nombrantaj *72 kursanojn*.
Ĉar ankoraŭ anoncadas sin pluraj, ni denove aranĝos kurson komenciĝontan en la fino de Novembro.
Ĉiuj do ree eklaboru energie, por ke ankaŭ tiu kurso fariĝu sukceso. Schwartz.

AFD. HILLEGOM. Sekr. Leidschestraat 5.

Onze afdeling is weer wakker. Na de zomerslaap zijn de bijeenkomsten hervat. Een kursus voor gevorderden is aangevangen. Verder worden nog opgaven van deelnemers verzocht voor de beginners-kursus.
Het bestuur is gewijzigd en als volgt gevormd: J. P. Faas, Lisse, prezidanto; J. v. d. Vecht, Hillegom, kasisto; J. C. Bosbeek, Hillegom, sekretario.
Het sekretariaat is nu gevestigd: Leideschestraat 5, Hillegom. Wij verwachten, dat de leden trouw de bijeenkomsten zullen bezoeken welke op de bekende plaats gehouden worden en presies te 20 uur beginnen.
De sekr.

AFD. LEEUWARDEN.

13 Oktober hield onze afdeling een druk bezochte vergadering in „Ons Gebouw".
In zijn openingswoord memoreerde de voorzitter onze tentoonstelling, die, gezien de omstandigheden, een bevredigend aantal bezoekers (pl.m. 140) heeft getrokken.
De kursus voor beginnenden (leider kdo P. v. d. Molen) is aangevangen met ruim **20 leerlingen**, terwijl kdino v. d. Veen een kursus voor A-diploma zal leiden.
Na de pauze vertelde ons nieuw lid kdo Riemersma een en ander uit zijn leven als esperantist.
Als bestuurslid werd gekozen kdino F. Brinkman.

AFD. LEIDEN. „La Fajrero".
Sekr.: Javastraat 54 a.

Pro kelkaj kaŭzoj, kdo Massaar ne plu povis funkcii kiel nia sekretario. Per voĉdono ni elektis kdon A. v. d. Waals, kiu akceptis tiun taskon.
La 20an de Septembro ni kunvenigis nian grupon kun la finstudantaj kursanoj, por priparoli kiel agi ĉi tiun sezonon. Ni decidis komenci kune la studon por ekzameno „A." Sro Weerle kiu gvidos, rekomendis uzi „Nia Lernolibro"n opiniante, ke ĝi plej taŭgas. Ĉiuvendrede la 8an ni kunvenos en la Popoldomo, Heerengracht.

Nia propagando ne estis senefika, ni havas *50 kursanojn*, Boskoop kaj Waddinxveen kune *27 kursanoj*.
Katolika gazeto avertis la legantojn **ne** partopreni al nia kurso. La kurso okazas Marde en lernejo. La Estraro.

AFD. SCHIEDAM. Sekr.: Havendijk 180.

27 September is de nieuwe kursus begonnen, geleid door kdo A. L. Man in 't Veld.
Het aantal **deelnemers is 28.**
Dat het aantal wat kleiner is, komt doordat zelfs een bedrag van 6 sent per week, dikwels voor werklozen nog te veel is. In het afgelopen kwartaal boekten we ook ledenverlies hetwelk niet geheel door nieuwe inschrijvingen is opgeheven. De werkloosheid speelt wel een rol, maar ook is hier een blijk van gebrek aan beangstelling, gebrek aan geloof in onze zaak, in ons ideaal!
Indien de werkenden zoveel solidariteit toonden, en mede betaalden voor de werklozen.... tja dan.... afijn dit komt ook nog wel. Kuraĝe antaŭen al la celo. C.

AFD. IJMUIDEN. Sekr.: Ruiterstraat 51.

Dat het Esperanto steeds meer vaste voet krijgt, blijkt ook hier. Het vorige jaar was het noodzakelik een tentoonstelling te organiseren met meerdere propaganda, terwijl we dit jaar slechts een enkele advertentie plaatsten in een plaatselik blad, met als resultaat **54** kursisten, welke onder leiding staan van onze voorzitter, kdo A. v. d. Starre.
Rest ons nog een woord van dank aan ons kollege van B. en W., welke ons zo welwillend en lokaal **geweigerd** heeft.

AFD. WORMERVEER. „Kunigita per Esp."
Sekr.: Zandweg 119, Wormer.

De la Wormervera fronto multe da bono! Ni enskribis la 33an membron. Ĉirkaŭ 50% vizitas regule la konversaciovesperojn. En nia kurso en Wormerveer *partoprenis 16 personoj*. Kdo Woud gvidas kurson por PAS Zaanstreek, *19 kursanoj* kaj en Assendelft kdo Koomen gvidas kurson por ni, *8 kursanoj*. Kdo M. Zwart festis sian 15 jaran esperantistecon, okaze de tio li fariĝis „Kavaliro en la Ordeno de Verda Stelo". Kdo Heinhuis laŭdis lin kiel tre fidelan kdon, kiu neniam laciĝis propagandi por nia afero. La estraro donacis al li „Etiko" de Kropotkin. La 23an de Oktobro kdo Fleumer kunportis sian gramofonon kaj aŭdigis i.a. „Preĝo sub la Verda Standardo", deklamita de Devjetnin. Kdoj, nur unu plendon mi havis; via legemo estas plorinda. Antaŭ ne longe ni havigis al la bibliteko 5 novajn tre modernajn verkojn, ankaŭ ni aliĝos al ADLEL. Zorgu vi, ke la biblioteka kaso mem povas fananci la aferon!

Oratoro!

Kui emas oratori por sekcio Wormerveer? Vojaĝkostoj estos kompensataj. Ni kunvenas ĉiulunde. Klaas Stam, sekr.

AFD. ZAANDAM. Estrarejo: Zuiddijk 362.
La vizito al niaj konversacio-vesperoj seninterrompe estas tre utila. Kdo Bruckenberger posedas la arton instrui multon, krome dum la konversacio multaj gemembroj komencas pli bone paroli. Notu do, *ĉiun-Mardvesperon* al la konversaciejo en la lernejo Hoogendijk. Estas senpage.
Niaj kursoj bone marŝas. En Oostzaan gvidas kdino Derlagen **26** gekursanojn, en Westzaan kdo Jan Vis **24** gekursanojn, en Zaandamo kdo Bruchenberger (laŭ la rekta metodo) havas **30** gekursanojn.
Ni aranĝis kurson por senlaboruloj, kiun kdo Bruchenberger gvidos. La kursannombro estas **26.**
Nia kdo Jaap van 't Goor, provokas ĉiujn membrojn por vendi kiel eble plej multe. *Li jam vendis 20 ekzemplerojn.* Do streĉu viajn fortojn. Ne lasu al li la honoron. (Jus ni ricevis la informon ke kdo Olie mendis 25 ekz.!) dume kdo v. d. Ploeg ankaŭ estas ne kontenta kun nur 20 ekzempleroj. Ĉiuj Zaandamanoj devas scii kio estas Esperanto. La kdo kiu sukcesas forvendi plej multe da broŝuroj ni premias per multvalora esperantajo.
Nia kdo v. d. Linden estos preta gvidi, praktikan kurson. Estas nepre necese, ke 4 gemembroj sin anoncu. Nia sekcio bezonos unue personojn kiuj estas kapablaj reprezenti nian movadon ĉie ajn. La kurso certe estos tre utila. Do anoncu vin ĉe la estraro. La kurso por diplomo A, ni aranĝos venontan fojon. Nia kdo Brondijk jam akceptis nian inviton por gvidi tian kurson.
La Estraro.

AFD. ZUTFEN.
Sekr.: Buitensingel 82.

La 1an de Septembro nia malgranda grupo kunvenis en la loĝejo de kdo Bats. Ĉeestis 10 gemembroj. La kunveno decidis sendi al diversaj organizajoj skribajon, enhavanta la peton, instiĝi siajn membrojn lerni Esperanton. La rezulto estis, ke ni la 5an de Oktobro komencis la kurson kun **35 kursanoj** sub la kapabla gvidado de kdino Zeedijk.
A. Lammers, sekretario.

Heinrich Görlich, Teplitz Schönau, a.ö. Krankenhaus, Ĉeĥoslovakio, serĉas gekorespandantojn pri socialismo kaj la laborista movado ĝenerale".

POR KORESPONDEMULOIJ

Nia LEA-grupo fervojistoj, telegrafistoj, poŝtistoj, bibliotekistoj, artistoj, pentristoj, metalistoj, pedagogoj, laboristoj kaj aliaj; pioniroj, kolĥozuloj, komunistoj, junkomunistoj, kaj pionirоj deziras korespondi k.ĉ.l. per L., il.p.k., (p.m., gaz., afiŝoj) kaj dez. serioze korespondi pri politikaj kaj div. temoj.
Nia adreso:
U.S.S.R. Urallando, Sverdlovsk 8, 4 uktusskij pereulok Dom N 11 kdo V. Komolov.

KIUJ BEZONAS ORATORON?

Kdo L. v. Asperen, Jozef Israëlstraat 94 rd, Dordrecht, (prez. de tiea sekcio de la Fed.) estas preta:

1e. Oratori en intimaj, publikaj aŭ propagandaj kunvenoj (Esperantlingve aŭ Holandlingve;
2e. Deklami (Prozajojn kaj Poeziajojn);
3e. Fari lekciojn pri specialaj temoj.

Petontoj bonvolu aldoni poŝtmarkon por respondo!

KORRESPONDENTIE.

Door overvloed kopie en afd. berichten kon Agenda e.a. niet geplaatst worden.

Volgend nummer verschijnt 9 Desember